

Het kwartet als levensles





Het Artis Kwartet: Net als een huwelijk.

Door Doron Nagan

ROTTERDAM - „Als je carrière wilt maken - en elke muziekstudent droomt van een wereldcarrière - dan ontdek je gaandeweg dat je als student niets voorstelt, dat je hard moet werken“, zegt violist Peter Schuhmayer.

Inmiddels heeft de 36-jarige Schuhmayer al lang zijn draai gevonden als eerste violist (in vakjargon „primarius“) van het Weense Artis Kwartet, dat sinds 1985 internationaal naam maakt. De komende weken speelt het Artis Kwartet de hoofdrol tijdens de 16e Schubert-tiende in de Rotterdamsche Doelen, waar het alle strijkkwartetten van Schubert uitvoert.

Hoewel Schuhmayer al sinds zijn jeugd in een strijkkwartet speelde, verdende hij eerst nog kort na zijn studie, zijn brood als vaste invaller bij de Wiener Philharmoniker, voordat hij uiteindelijk koos voor een carrière met het Artis Kwartet. Hij speelde

toen nog onder dirigenten als Karl Böhm — „in zijn laatste levensjaar, zijn laatste le nozze di Figaro“ — en Herbert von Karajan. „Maar de belangstelling voor het strijkkwartet groeide, terwijl mijn interesse in het orkestspel daalde. Als musicus van de Wiener moesten we ook in de operabak spelen. Dan speel je vijf uur lang Wagners Parsifal 's avonds, maar je bent al doodmoer want je had al eerder op de dag twee repetities en een plaatopname. En dat ging zo wekenlang door.“

„Bovendien voelde ik me in het orkest niet echt verantwoordelijk voor wat ik deed. Je speelt naast iemand anders, die bijvoorbeeld niet zuiver speelt en daarmee alles voor het hele orkest verpest, maar daar kun je niets aan doen. Dat is het grote verschil met het spelen in een strijkkwartet, waar je zelf verantwoordelijk bent voor je eigen rol en partij. Als het niet goed zit, dan is het je eigen schuld.“

Dus werd het werk met zijn collega's van het Artis Kwartet — Johannes Meisl, tweede violist, Herbert Kefer, altviool en Othmar Müller cello - steeds inten-

siever. Maar laat er geen misverstand over bestaan, een strijkkwartet opbouwen is een moeilijke zaak. „Maar het is ook een kwestie van geluk. Het „grootste geluk dat ik en mijn collega's hadden was het feit dat we elkaar hebben ontmoet“, stelt Schuhmayer vast.

„Want ik ken collega's die heel goed spelen en een strijkkwartet vormden, maar na een jaar uit elkaar waren gegaan. Je moet in een kwartet niet alleen met elkaar spelen, je moet met elkaar leven. Je werkt elke dag voert lange discussies over muziek en muziekstukken, je gaat veel op tournee met elkaar, en als er geen grote affiniteit is tussen de vier leden, dan overleef je het niet.“

„We zijn al ruim vijftien jaar samen en je kan niet goed musiceren met iemand die je niet mag. Niet als in een huwelijk moet je weten hoe je om moet gaan met de ander — in dit geval de anderen. Je moet zowel hun sterke als zwakke kanten kennen. Zowel wat spel als karakter betreft. Het spelen in een strijkkwartet is een levensschool.“

Het geluk bestaat volgens

Schuhmayer ook uit het ontmoeten van de juiste mensen in de aanloop tot een carrièrevorming. Zo iemand was zijn voodoocoach Alfred Staar, de eerste man die met het Artis Kwartet als ensemble professioneel werkte. Aan Staar heeft het kwartet de kwaliteit van zijn klank en toon te danken. „Staar bracht ons de traditie bij, de Weense klank en kamermuzieftraditie. Vaak wordt mij gevraagd wat het geheim is van die Weense klank. Vooral Japanners proberen met alle geweld je het geheim van de klank te ontfutselen. Maar er is geen geheim.“

„In de eerste interviews probeerden we van alles te bedenken om een antwoord daarop te vinden. Uiteindelijk is er misschien wel iets bijzonders in die klank, dat komt misschien door de kwaliteit van het leven in Wenen. In Wenen heb je vaak een metanticholisch gevoel. Als je een kerkerhof in Wenen bezoekt, wordt je getroffen door de schoonheid die daar heerst, alles is goed verzorgd met veel bloemen.“

En ander geluksstatie ontderweg naar roem was de voor-malige altvioolist van het befaam-

de Alban Berg Kwartet, H. Bayerle. „Bayerle zei dat we Wenen weg moesten, dat we orkestspel moesten opgeven ons op kwartetspel moesten concentreren.“ Op zijn aantekeningen deden ze auditie bij Walter Lange, altvioolist van het verma-

La Salle Kwartet en kreeg een beurs om bij hem in Cincinnati te studeren. Dat was in 1984. „Niemand van ons nog een privéleven toen, dus vertrokken meteen. We kregen een woning en maakten een intensieve tijd door. Sonus gen we zeven dagen per week. We speelden, repeteerden en na de les gingen we blijkbaar om te ontspannen.“

„We woonden in één gedeelte van de backkamer en konden samen samen, maakten avondeten samen klaar. Het was een zware tijd maar we leefden samen samen. Het kan niet te worden zeiden we maar te onszelf.“ En zo werd het alster beter.

Artis Kwartet, intogende in ring van Schuberters Strijkkwartet in de kleine zaal van De Doelen, Rotterdams. Vanavond, v 19-2, 20-2 en 5-3.

Van Robert